Каданер О. В.
кандидат филологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов № 1
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В НЕМОВНОМУ ВУЗІ

Знання іноземної мови в даний час усвідомлюється як імперативний атрибут фахівця в будь-якій галузі знань. Випускник вузу повинен не тільки отримати спеціальні мовні знання в усіх напрямках обраної спеціальності, а й вміти розпізнавати лексикограматичні конструкції, володіти всіма типами читання літератури за фахом, володіти прийомами реферування і анотування і т.д. Зрослі за останні роки вимоги до якості мовної підготовки фахівців-нелінгвістів зумовили відповідні перетворення і в формах організації навчального процесу, методах, засобах навчання і контролю в вузі.

Дистанційна форма навчання іноземним мовам, що базується на використанні інформаційно-комунікаційних технологій, все частіше входить в практику різноманітних навчальних закладів. Дистанційне навчання - форма організації навчального процесу, коли навчання іноземної мови відбувається на відстані, за допомогою комп’ютерних телекомунікаційних мереж. Протягом багатьох років ця форма навчання розглядалася як заочна. Головною особливістю є опосередкований характер телекомунікаційного спілкування викладач-студент і пов’язані з цим обмежені можливості їх міжособистісної взаємодії, з іншого боку, саме така форма навчання дозволяє максимально активізувати самостійну роботу студентів, що в умовах навчання у ВНЗ особливо важливо, тому що майбутній фахівець повинен вміти самостійно організовувати свою пізнавальну діяльність.

Дистанційне навчання передбачає іншу форму викладення матеріалу і взаємодії між викладачем і студентом. Безумовно, що саме в умовах навчання у ВНЗ найбільш ймовірно свідоме ставлення до процесу навчання, тяга до самоосвіти і самореалізації, достатнє знання комп’ютера (володіння користувача навичками роботи з комп’ютером) з боку студентів.

Дистанційне навчання - це не тільки нова форма навчання, а й нова форма освіти. На відміну від різних форм заочного навчання, дистанційне навчання забезпечує наступні можливості: оперативної передачі на будь-які відстані інформації будь-якого обсягу, будь-якого виду (візуальної та звукової, статичної та динамічної, текстової та графічної); зберігання її в пам’яті комп’ютера протягом потрібного часу, її редагування, обробку, роздруківку і т.д інтерактивності за допомогою спеціально створюваної для цих цілей мультимедійної інформації та оперативного зв'язку з викладачем; доступу до різних джерел інформації; роботи з цією інформацією.

Засобом дистанційного навчання виступає електронний або програмований підручник. Матеріал такого підручника складено з урахуванням

принципів програмованого управління процесом засвоєння знань. З одного боку, електронний підручник дозволяє задовольняти провідним дидактичним принципам: наочності, науковості, свідомості, активності, систематичності і послідовності, доступності, міцності засвоєння і деяким іншим, а з іншого боку, відповідає сучасним вимогам особистісно-орієнтованого підходу в методиці викладання іноземних мов. Оскільки кожен студент може працювати з підручником в індивідуальному режимі і виконувати ті завдання, які представляють для нього найбільший інтерес. Електронний підручник виступає, головним чином, як тренажер для самостійних занять студентів в умовах професійно-орієнтованого навчання іноземної мови.

Робота з електронним підручником проходить в наступних напрямках: читання навчальних матеріалів; навчання елементам мови; контроль і оцінка знань. Обов'язковою умовою застосування електронного підручника є наявність комп’ютера, роль якого в навчальному процесі важко переоцінити, оскільки він дозволяє оптимізувати навчання іноземної мови, виконуючи рутинну роботу (перевірку тестових завдань, пояснення труднощів і т.д.). Таким чином, завдяки комп’ютеру у викладача і студентів з’являється час на активну комунікацію, особистісне спілкування в рамках професійно-орієнтованого навчання іноземної мови.

Електронний підручник забезпечує миттєвий зворотній зв’язок, що, безумовно, позначається на мотивації студентів. Тільки електронний підручник дозволяє працювати в інтерактивному режимі, рефлексуючи рівень навченості студентів. Збільшення мотивації також пов’язано і з об’єктивною оцінкою знань студентів, заснованої на дискретних тестах. Тест, безумовно, - це засіб контролю, процедура виконання якого створює особливі, психологічно комфортні умови для тестованих з метою виявлення, наприклад, професійної компетенції. Тільки комп’ютер гарантує конфіденційність отриманих результатів, оскільки ніхто, крім студента, який виконує тест, не знає його помилок, допущених ним, і, отже, самооцінка його не знижується. Тестований виконує тест в більш комфортній обстановці, усвідомлюючи, що його робота носить тренувальний характер. Однією незаперечною перевагою електронного підручника є забезпечення емоційного комфорту, так як відсутні негативні емоції від коментарів викладача або однокурсників, немає боязні допустити помилку.

Аналізуючи роль контролю в навчанні іноземним мовам, мається на увазі повторення і закріплення раніше засвоєного матеріалу, з чого випливає, що навчальний процес неможливий без контролю. У вітчизняних і зарубіжних публікаціях виділяються наступні функції контролю: власне контролююча або перевірочна, оцінна, навчальна, керуюча, що діагностує, попереджувальна, стимулююча або мотивуюча, узагальнююча, розвиваюча, яка виховує і дисциплінує. Контроль в електронному підручнику представлений більшою мірою діагностичної функцією, так як оцінка не має принципового значення для викладача.

Необхідно також відзначити, що в електронному підручнику можна представити великий за обсягом мовний матеріал в зручній і цікавій формі, так

як в процесі розробки його у творця немає меж для творчості. Однак створення електронного підручника - трудомісткий процес, оскільки вимагає ретельного підбору цікавих завдань, оптимальних комп'ютерних програм, відсутності одноманітності і т.д. В даний час спостерігається зростаючий інтерес до розробки електронних підручників, що пояснюється популяризацією дистанційного навчання, необмеженими можливостями мережі «Інтернет», зниженням інтересу молоді до читання книг, збільшенням інформаційного простору, змінами вимог до сучасних фахівців і темпу життя в цілому.

Дистанційне навчання - це гнучка система освіти, що дозволяє здобувати знання там і тоді, де і коли це зручно студентам. В цілому електронний підручник при навчанні іноземних мов дозволяє індивідуалізувати процес навчання і контролю; підвищити активність учнів; інтенсифікувати процес навчання.

В даний час при дистанційній формі навчання іноземним мовам широке застосування знаходять такі дистанційні технології як: модульна технологія, яка заснована на організації самостійної пізнавальної діяльності студентів, розробці навчальних модулів і веб-квест технологія (\webquest), яка орієнтована на максимальну практичну діяльність студентів і являє собою проблемне завдання с елементами рольової гри.

Особливе місце серед інноваційних освітніх технологій займає модульна технологія професійного навчання. Модульне навчання характеризується випереджаючим вивченням матеріалу укрупненими блоками-модулями, алгоритмізацією навчальної діяльності, завершеністю і узгодженістю циклів діяльності. Модульна програма складається з блоків, які формуються з набору модулів, а модулі в свою чергу складаються з тем навчального матеріалу, об'єднаних однією тематикою і призначених для вивчення слухачами з різним рівнем знань.

Навчальний модуль складається з наступних компонентів: назва модуля; інтегруюча дидактична мета; цільовий план дій студентів; банк інформації (власне навчальний матеріал у вигляді навчальної програми); методичне керівництво щодо досягнення цілей; практичні заняття по формуванню необхідних умінь; вихідний контроль (тест або контрольна робота, які строго відповідають цілям, поставленим в даному модулі). Процес модульного навчання орієнтований на формування способів навчальної роботи через навчання навичкам раціонального виконання практичних дій за допомогою спеціально організованої системи вправ. Модулі кожного етапу необхідно вводити поступово, по мірі зростання труднощів і в міру вивчення студентами профілюючих дисциплін.

Успішність і якість дистанційного навчання іноземним мовам великою мірою залежать від ефективності організації і методичної якості використовуваних матеріалів, а також майстерності педагогів, що беруть участь в цьому процесі. Дистанційне навчання мови підкреслює важливість розвитку здатності студентів, де мова є ідеальною основою практичного спілкування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Суворова А. В. К вопросу о модульном обучении иностранному языку в вузе // Молодой ученый. - 2014. - № 7. - С. 561-563.
2. Воронова Е. Н. Формы организации самостоятельной работы студентов, изучающих английский язык, с использованием информационно-коммуникационных технологий // Электронный научно-практический журнал «Культура и образование». - 2014. - № 12(16). - С. 30. [Электронный ресурс] http://vestnik-rzi.ru/2014/12/2675.

УДК 80«312»(063)
С91

С91 **Сучасна філологія: тенденції та пріоритети розвитку:** Міжнародна науково-практична конференція, м. Одеса, 24—25 травня 2019 року. - Одеса: Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 2019 - Ч. 2.-96 с.

Подані на конференцію матеріали видаються в авторській редакції.

Рекомендовано до друку рішенням Правління ГО «Південно-українська організація «Центр філологічних досліджень» від 27 травня 2019 р. (протокол № 121).

УДК 80«312»(063)